

čiji, da bi izsilil dovoljenje, da sme biti v stikih s celim kulturnim svetom. Po vrsti se je obrnil do vseh zapadno-evropskih držav, da bi mu izdale dovoljenje za vstop. Zadnjič se je trudil za potni list v aprilu tega leta. Tokrat je bila Španija, mlada republika, dežela njegovih hrepenenj. Španci so mu odgovorili uljudno, a s krepkim: ne! In sedaj — sedaj že občuti tudi Turčija njegovo nadležnost. Za Trockega ni drugega bivališča nego dobro zastražena trdnjava . . .

O vsebini razgovorov med Aman Ullahom in Trockim se širijo te-le govornice: Aman Ullah se je zglasil pri njem v imenu največjega in najbojevitejšega plemena Afganistana, v imenu Afridov. Ponudil je Trockemu vrhovno poveljstvo nad afgansko rdečo armado. Rdeča armada bi naj izrabila težaven položaj, v katerem se nahaja Anglija in bi naj pregnala Angleže iz Indije. Prihod Trockega že pričakujejo v Afganistanu z veliko napetostjo.

Gotovo je pač, da je položaj Trockega v Turčiji omejen in da ni zanj na celem svetu nobenega pravega prostora.

*

Vprašanja in odgovori.

F. K. v Z.

Kako bi dobil kako državno službo?

Odgovor:

Službe jetniških paznikov, finančne straže, policistov, orožnikov itd. se vedno razpisujejo v službenem listu po potrebi. Prošnje delati je nepotrebno, ker sedaj ni nobena taka služba razpisana. Sicer so pa že skoraj vsi časopisi o tem poročali in tudi naš list.

A. L. in A. A. v M. I.

Radi bi vstopili v šolo vojne muzike?

Odgovor:

Učenci se sprejmejo v šolo vojne muzike začetkom septembra vsakega leta, po potrebi pa tudi med letom, v starosti 14 do 20 let. Za pojasnilo pa zaprosite naslov: Komanda šole vojne muzike, Vršac.

A. K. v V.

Smo otroci od dveh mater pri hiši. Ali imamo otroci iz prvega zakona kako pravico do dediščine? Ali je vse očetovo?

Odgovor:

Ali je Vaš oče sam posestnik ali ne, je razvidno iz zemljiške knjige v Murski Soboti. Vpogled v to knjigo je dovoljen vsak dan med uradnimi urami brezplačno.

Mogoče pa imate širjati dediščino, kar je tudi razvidno iz zemljiške knjige in iz zapuščinskih spisov po obeh pokojnih pri okrajnem sodišču v Murski Soboti. Po očetu boste gotovo podedovali, ako bo kaj imel.

L. R. v Z.

V kaki zvezi je pokojnina z obrtno pravico?

Odgovor:

Zaradi gostilne in pokojnine vprašajte pri srezkem poglavarstvu v Konjicah.

Isti:

Ali odrasla hči mora od prevzitarjev, ako jih zoper mene hujska?

Odgovor:

Odrasla hčer, ki nima izgovorjenega prevzitarja, se mora odstraniti na Vašo zahtevo, četudi imajo njeni stariši prevzitek. Lahko prihaja v obisk, ali stanovati tam ne sme.

F. W. v L.

Ali iztožen račun zastara? Ali moram svojega odvetnika res sam plačati, če tudi sem zmagal, namesto nasprotnika, ki nič nima?

Odgovor:

Proti pravomočni razsodbi ni nobenega pravnega leka. Iztožena terjatev ne zastara, četudi izvira iz obrtnega računa. Treba bo torej plačati. Pač pa imate pravico zahtevati odškodnino od polirja. — Stroške odvetnika morate plačati, saj ste mu tudi pooblastilo podpisali, kakor to sami priznavate. — Drugokrat pišite bolj kratko!

A. D. v B.

Ali smem zasuti jarek na meji med menoj in sosedom?

Odgovor:

Jarka ne smete zasuti, ker Vas bo drugače Vaš sosed tožil radi motenja posesti. Pa tudi povzročeno škodo bi mu morali povrniti. Zakaj hočete imeti? Vi odškodnino, pa niste povedali. Tožbe radi motenja posesti se morajo vložiti v 30 dneh.

V. N. v P.

Sosedove kokoši mi delajo škodo, kaj naj napravim?

Odgovor:

Škodo naj ceni sodni cenilec, potem pa jo iztožite, če se izplača. Drugega ihoda ni. Pa menda tako velike škode ne napravijo, da bi se tožarili!

*

Katoliška Omladina v Mariboru obvešča vse starše, ki želijo dati učiti svoje fante obrta v mestu Maribor, naj se najprej obrnejo na Omladino, ki hoče po možnosti preskrbeti dobrega mojstra, primerno in pošteno stanovanje, da bo tudi kot vajenec ostal zvest Bogu in cerkvi. Istotako naj se obračajo na Omladino iz dežele pomočniki, katerim bo šlo društvo tudi na roko za službo ali stanovanje. Vsa tožadeva pisma naj se naslovijo: Kat. Omladina, Maribor, Cvetlična ulica 28.

Št. Peter pri Mariboru. V nedeljo dne 23. p. m. se je vršil občni zbor prosvetnega društva »Skala«. Na istem je govoril o važnosti knjižnic g. profesor dr. Jeraj. V novi odbor so bili izvoljeni: predsednik Krepek Anton, podpredsednik Tkavec Anton, tajnik Fluher Ant., blagajnik Horvat Franc, knjižničar Budja A. Odborniki: Knuplež Matija, Sande Jakob, Knuplež Ivan mlajši, Ornik Jožef mlajši ter Knuplež Rozalka. Iz poročila odbora je bila razvidna, da si je društvo v zadnjem letu nabavilo lepo število knjig, tako da je knjižnica bogata na knjigah razne vsebine. Šentpeterčani se vabijo, da si knjige pridno izposojujejo. — Fantovski krožek ima v nedeljo dne 8. novembra svoj redni mesečni sestanek z zanimivim predavanjem.

Silvalca pri Mariboru. Tukajšnje bralno in izobraževalno društvo je pridno na delu katoliške prosvete. Meseca septembra je priredilo dramatično igro »Gruda umira«. Drama nam slika naše razmere, kako vse beži od domače grude in išče sreče po tujih krajih, pa je seve

Vest jim ni dala miru.

Župnik je na prižnici oznanil, da mu je nekdo na nekem zborovanju ukradel dežnik. Tata pozna in ga boče, če se to noč ne povrne dežnika, naslednjo nedeljo z imenom razglasil občinstvu. Drugo jutro je našel župnik na župnijskem vrtu, v veliko svoje začudenje — 14 dežnikov.

Najboljši dokaz.

Fotograf: »Smejte se, da bo fotografija še lepša!

»Se na misel mi ne pride. To fotografijo moram ženi postati na počitnice in če vidi, da se smejem, bo mislila, da se zabavam in koj bom jo imel zopet na vratu.«

ali se je po dolgem na grapavo cestno kamenje zvalil. Konji pa so drveli. Za vozom so sikale in kričale grožnje in kletvice. A niso škodovale ne gospodi ne kočijažu ne konjem. Morda je priletel kak kamen za vozom, v voz. Zadel je manj nevarno, kot bi črna smrt, pred katero so bežali.

Mestne oblasti so imele dela polne roke. Ker je bil gospod mestni sodnik po nesreči v družini ves strit in bolan, sta morala prevzeti vso skrb za mesto gospod pisar in sin. Tako je mogel Dominik v teh časih malokdaj na Hajdino. Oče je potreboval dan na dan njegove pomoči, čile, vztrajne njegove mlade moči. Zakaj upravičeno se je bal, da bi mogli priti časi, kakršni so bili pred dvajsetimi leti, ko je bilo vse mesto zbegano, razburkano, vzbunjeno. Morda celo časi, o kakršnih še stari ljudje govore in pripoveduje mestna historija iz leta 1586. Tako strahotno je ljudstvo tedaj zdvijalo, da je bila brez moči mestna gosposka, brez moči celo cerkev. Grajski pisar je moral nastopiti s svojim vojaštvom, da je sodrgo ukrotil, napravil vsaj za silo red.

In res, gospod pisar se v svojih slutnjah in bojaznih ni motil: prišli so hudi časi. In je bilo treba ljudstvo dan na dan iznova miriti in tolažiti. Zakaj razni obupanci in nezadovoljneži so javno hujskali na upor in na nasilnosti: »Umreti bo tako treba. Zato poprej živimo! Naj dajo bogatini in skopuhi svoj

denar nam siromakom. Čemu jim pa bo? Saj pomrli bomo vsi. In mi stradamo! Lačni in žejni ne maramo umreti!«

Bili so hudi časi. Treba je bilo jasne glave in močne roke, da je množico brzdala in krotila.

Drugi so pridigali, naj se nihče več ne trudi, nihče ne dela. Je brez pomena: sodni dan je blizu!

Na voglih ulic, na trgih in sredi cest so postajali ti preroki, izvečine nemaniči in delomrzneži; včasih tudi taki, ki so bili mnogo dni po cerkvah preklečali, se v globoki spokornosti na prsi trkali, molili in zdihovali; a so naposled nad božjim usmiljenjem in nad seboj obupali. Pa so postali preroki nirvane, smrtni glasniki. Glasno so klicali na ulicah ljudi skupaj in so razkladali svoje obupne misli in svoj žalostni »evangelij vsakemu in vsem, ki so jih poslušati marali.

»Nespameten, kdor še dela. Čemu? Brez pomena, brez koristi je vse. Jejmo in pijmo in se veselimo, dokler še moremo! Saj bomo tako vsi pomrli!«

Take besede, z ogajem in srditim prepričanjem govorjene, so budile v zbeganem ljudstvu glasen odmev. Večje in večje gručice poslušalcev so se zbirale krog takih pridigarjev. Nemirna srca, strahu in obupa polna, ker nikjer in od nikoder pomoči ni bilo, so bila pripravljena, sprejemljiva tla za take nauke. (Dalje sledi.)

tudi tam ne najde. V nedeljo dne 25. oktobra je društvo vprizorilo Finžgarjevo igro »Divji lovec«, ki je nad vse krasno uspela. Igralci so svoje vloge prav dobro rešili, posebno še berač Tonček, ki smo se mu res od srca smejali. Pripravljamo novo igro za november. Želimo, da bi se ustanovil fantovski odsek, da bi naši fantje mogli v večjem številu sodelovati pri katoliških organizacijah. Po tej začrtani poti hodimo po njej in bodočnosti se lahko veselimo!

*

Verdunsko bojišče.

Slika s potovanja jugoslovanskih bojnikov na Francosko od 3. do 18. junija 1931.

Pripeljali smo se v Verdun z železnico iz Pariza. Lep poletni dan je bil in solnce je neusmiljeno pripekalo. Peljali smo se skozi mesto po novih, asfaltiranih ulicah z redkimi in mladimi nasadi. Ob straneh so stale nove lične hiše, vse stare hiše so bile porušene v vojni. In še danes stojijo med novimi hišami ruševine starih in spominjajo tujca in domačina na čase pred 15 leti. Ne moremo se ubraniti utisa, da čuje mo izpod razvalin jokanje in stokanje onih, ki s otrpeli med obleganjem. In še kakor da bi se domačini ne mogli otresti nečesa strašnega, je po ulicah mirno, ni kričečih reklam in celo zastave, ki so bile izvešene nam v čast in pozdrav, so bile majhne, kakor da bi s svojimi živahnimi barvami ne hotele motiti miru. — Čudna resnost je vladala povsod in tudi v veselju, ki so ga kazali domačini pri našem obisku, je bilo nekaj nedopovedljivo žalostnega.

Takoj za mestom smo se peljali mimo prvega pokopališča: na tisoče in tisoče belih križev z napisi in v sredini njih velika gomila z visokim križem, pod katerim spi šest neznanih junakov. Sedmega so vzeli iz gomile in ga prepeljali v Pariz, kjer počiva pod slavnostnim lokom (Arc de Triumph) v svetovno znanem grobu neznanega vojaka. Visoko gori nad križem plapola v lahkem vetru velika francoska trobojnica. (Glej sliko na 3. strani »Naših slik«.)

Prispeli smo na vrh do razpotja, — kjer se cepi cesta na desno proti trdnjavi Veaux (izgovori: Vo) in na levo proti trdnjavi Duamont (izgovori: Diamon). Na desno stoji prvi spomenik: Na velikanskem podstavku iz marmorja leži mrtev lev. (Glej sliko!) »Aux mort's: »Mrtvim«, piše na podstavku, in so na njem navedene vse divizije, 7 po številu, ki so ostale tu na tem prostoru. Tu je namreč prostor, kamor so prodrli Nemci pri svojih napadih najdalje. Pripovedovali so nam, in zdelo se nam je, da je še danes tako, da je tu na položnem griču velikanska gomila, in da se je ta gomila še dolgo po vojni videla: Tu je padlo \$20.000 ljudi na prostoru 2 km². Nemci so namreč že zavzeli obe utrdbi Veaux in Duamont in so za vsako ceno hoteli prodreti proti mestu. Ako bi uspeli in prodrli, bi jim nadaljnega pohoda proti Parizu ne zamogel nikdo braniti. Sam nemški prestolonaslednik je na črti 2 km napadal

tu tri dni in tri noči! Tri dni in tri noči so šli nemški vojaki v trumah v razdalji enega koraka drug poleg drugega proti neprodirnemu zidu francoskega topovskega ognja. Tisoči za tisočem so tu padli v napadu, a tudi mnogo, mnogo tisočev branilcev je ostalo in se niso več vrnili. Sedem celih francoskih divizij.

Pred vojno so bila tu polja in vinogradi in dve lepi vasici, a danes ni sledu več o njih. Le poldrug meter visok steber stoji na prostoru, kjer je bila je na teh grobovih bilo še nedavno druznekoč vas, napis na njem pa pravi, da gače.

Šli smo peš mimo razbite trdnjave Duamont. Ob cesti tablice z napisi: »Smrtno nevarno.« Vodja nam kaže neko malo dolinico in pripoveduje: Neke noči je bil poslan abtalion francoskih vojakov, da zamenja tovariše v prednjem strelskem jarku pri trdnjavi Duamont. Vojaki so hiteli, ali prej ko je posijalo solnce v malo dolinico, v kateri so se nahajali, in predno so mogli dospeti v strelski jarek, so jih opazili Nemci in jih zasuli s topovskim ognjem. V nekoliko minutah ni bilo nobenega več. Od tega trenutka se imenuje ta dolinica »Dolina smrti«.

Pot preneha. Na desno vodi pod velikim betonskim obokom steza na najstrašnejše mesto, do najstrašnejšega groba na svetu, do najveličastnejšega vojaškega spomenika. Pod ogromnim betonskim svodom na debelih okroglih stebrih leži zasut jarek (glej sliko na naslovni strani »Naših slik«). Nekoliko zravnano. To je bil prednji strelski jarek in v njem vojaki, pripravljani na izpad. V trenutku, ko so vojaki vzeli svoje puške z nasajenimi bajoneti in se z drugo roko oprijeli roba jarka, da bi skočili iz njega za napad, je eksplozirala tik za jarkom nemška mina in zasula cel bataljon. Vseh 160 stoječih in pripravljenih za izpad. In še danes so tako! S puškami v rokah stojijo zasuti v jarku. Kakor da čakajo še vedno povelja za napad. Vsi, drug poleg drugega, ponekod kakor naslonjeni. In iz zemlje štrlijo konci njihovih pušk ter bajonetov. Tu pa tam še bele kosti ležijo na robu jarka poleg pušk in zdi se, da roke, tiste bele kosti, še danes držijo puške, še vedno tako čvrsto, kakor takrat in nam pravijo: »Ne bojte se, preko nas ne pride nikdo.« Naš vodja, francoski polkovnik Maršal, nam pravi: »Kdor namerava vojno, naj pride prej semkaj pogledat. Premislil si bo.« Brez besed, kakor smo prišli, se vračamo in si ogledujemo razbito trdnjavo Duamont.

F. K.

*

Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha kongestijah, bolečinah kolčnih živcev, bolečinah v boku, zasoplenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, pobitosti povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica izdatno izpraznjenje črevesa in osvoboditev od občutkov tesnobe. Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz Josefovo« vodo tudi pri nadlogah klimakterijalne dobe z največjim uspehom. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijarskih trgovinah.

Maribor. V torek dne 27. oktobra zjutraj je v tukajšnji splošni bolnici umrl njen dolgoletni nadupravitelj g. Rajko Cvirn. Njegovo delovanje na tem zavodu je bilo v ozki zvezi z napredkom naše bolnice. Rojen leta 1868 v Loki pri Šmarju kot sin poznejšega nadučitelja v Stopercah, se je že v mladih letih posvetil bolnični upravni službi. Leta 1901 je bil premeščen iz Voitsberga v Maribor kot nadupravitelj bolnice. Bolnica v Mariboru se je baš takrat znatno povečala, dobila nove bolnične objekte, nova gospodarska poslopja in kuhinjo ter se je razvila iz malega zavoda v srednje veliko, za takratne razmere moderno bolnico. Vse te preureditve in ureditve in nova organizacija bivših štajerskih podeželskih bolnic je zahtevala mlade in agilne moči v gospodarstvu in v bolnični administraciji vsestransko znanje. Te lastnosti pa so v veliki meri dičile blagopokojnega, zato mu je takratna nadzorstvena oblast poverila vodstvo druge največje bolnice v bivši Štajerski. Tekom svojega službovanja je posvetil vse svoje moči nadaljnjemu razvoju bolnice, je bil priznan kot strokovnjak v bolnično-upravnih zadevah in učitelj vsega naraščajočih bolnične upravne stroke. Svojim tovarišem in podrejenim je bil vedno blag predstojnik, ki se je toplo zavzemal za pravice vsega bolničnega osebja. Po svoji vpokojitvi leta 1924 se je umaknil na svoj lastni dom v Stopercah. Pa tudi tu ni počival, temveč je s pazljivostjo zasledoval napredek naših bolnic ter z dejanjem in nasveti pomagal svojim sovaščanom, kolikor so mu to dopuščale njegove moči. V zadnjih letih je velikokrat v mariborski bolnici iskal in našel pomoči svoji zavrtni bolezn, dokler ga ni ugrabila neizprosna smrt. Pokojnemu bodi ohranjen blag spomin!

Maribor (Rajka Cvirn zadnja pot.) Skoraj verjeti nismo mogli, ko smo slišali, da nas je zapustil naš dober Rajko. Žalost je napolnila nas vse, ki smo ga poznali, bodisi iz časa njegovega upraviteljevanja v splošni bolnici v Mariboru, bodisi bivajočega pozneje v Stopercah, kjer je vedno rad pomagal z zdravstvenimi nasveti vsem, ki so pri njem iskali pomoči. V četrtek ob 15. uri so se zbrali pred mrlavašnico splošne bolnice v Mariboru, v kateri je zadnjič brezuspešno, kar je že sam slutil, ko je ob vstopu izjavil č. sestri: »Zdaj sem pač prišel umret!«, iskal pomoči, številni njegovi znanci in prijatelji, predvsem vse uradniško osebje bolnice z višjim upravnikom gosp. Stegnarjem, gg. zdravnik z ravnateljem g. dr. Vrečkom, č. usmiljenke s svojo prednico in z zastopstvom usmiljenih sester tudi iz Ptuj. Tukaj se je po slovesni blagoslovitvi telesnih ostankov blagopokojnika poslovil od njega višji upravnik splošne bolnice gospod Stegnar, ki je orisal potek njegovega izredno delavnega življenja in se spominjal njegovih neveljavih zaslug za razširitev in izpopolnitev tukajšnje bolnice, vse to v blagor trpinu. Po poslovnih besedah g. višjega upravitelja se je pomikal veličastni spreved, ki ga je vodil osebni, dolgoletni prijatelj rajkega, preč. g. profesor M. Petelinšek, z asistenco na mestno pokopališče na Pobrežju. Ob odprtem grobu mu je izpregovoril v srce sagajoče besede še preč. g. prof. M. Petelinšek, spominjajoč se ga kot svojega dobrega prijatelja in posebej povdarjajoč njegovo vzorno praktično katoličanstvo. Obilna